

การจัดการพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์
ของชุมชนในล้านนา

TEMPLE MUSEUMS AND COMMUNITIES MANAGEMENT FOR ELECTRONIC
COMMUNITIES SYSTEM IN LANNA COMMUNITIES

¹ณณีย์ ศรีสุข, ²พระครูสิริธรรมบัณฑิต, ³บุษกร วัฒนบุตร และ ⁴บุรินทร์ รุจจนพันธุ์
¹Narunee Srisuk, ²Phrakusirithammabandit, ³Busakorn Watthanabut,
and ⁴Burin Rujjanapan

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ³มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,
และ ⁴มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹²Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Lampang Buddhist Colleges,
³North Bangkok university, ⁴Nation University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: narunee2533@gmail.com

Received:2022-09-25

Revised:2022-11-16

Accepted:2022-12-24

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในล้านนา 2) พัฒนาพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา 3) สร้างต้นแบบพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรคือ วัดและชุมชนในล้านนา กลุ่มตัวอย่าง คือ พิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในล้านนาจำนวน 3 แห่ง

ผลการวิจัยทำให้ 1) ได้องค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑ์ของวัดและชุมชนที่เข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายต้นแบบจำนวน 3 แห่ง 2) ผลที่เกิดจากการพัฒนาพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือในการยกระดับโบราณวัตถุภายในพิพิธภัณฑ์ทั้งหมด 90 รายการให้เป็นที่ยุติทั้งในวัดและชุมชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ 3) ได้ต้นแบบพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนจำนวน 3 แห่งในล้านนา คือ พิพิธภัณฑ์วัดน้ำจำ พิพิธภัณฑ์วัดบ้านต๋อม และพิพิธภัณฑ์วัดบ้านก้อง

คำสำคัญ: การจัดการ; พิพิธภัณฑ์; วัดและชุมชน; ระบบอิเล็กทรอนิกส์; ล้านนา

Abstract

The three main goals of this research are to: 1) examine the existing body of knowledge and the method for developing a temple, community museum, and community

management in Lanna; 2) create the temple, community museum, and community electronic system in Lanna; and 3) construct a prototype of the temple, community museum, and community electronic system in Lanna. In this study, participatory action research was mixed with documentary research and action research. The sample group consists of three Lanna temples and community museums, with the population being Lanna's temples and communities.

As a consequence of the research, 1) we have learned how to operate museums in temples and communities that have joined the three model networks, 2) As a result of the growth of the community museum and temple, the involvement in modernizing all 90 artifacts housed there so that they are known to both the community and the temple via electronic systems, and 3) there are three modeled temples and community museums located in Lanna which are Wat Nam Cham Museum, Wat Ban Tom Museum, and Wat Ban Kong Museum.

Keywords: Management; Museum; Temples and Communities; Electronic System; Lanna

บทนำ

ประวัติความเป็นมาของชุมชนเริ่มเลือนหายและถูกบันทึกโดยคนในชุมชนลดน้อยลงด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป ที่ถูกพบส่วนใหญ่เป็นการบันทึกโดยนักวิจัยที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์จากภูมิปัญญาหรือผู้สูงอายุในชุมชน ศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนในชุมชน จากวัดในชุมชน ดังนั้นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนอาจเลือนหายไปไม่ช้า เพราะผู้คนที่มิข้อมูล หรือมีโบราณวัตถุเริ่มลดน้อยลงตามกาลเวลา แต่จำนวนผู้สูงอายุมีเพิ่มมากขึ้นและกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Pavakanun, Kitisophon, Hamontri, and KappKo, 2019) ดังนั้นหลายหน่วยงานเห็นทั้งจุดด้อยและจุดเด่น เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ คุณค่าของโบราณวัตถุและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่ควรมีการเชื่อมโยง และยกระดับบทบาทในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันที่สำคัญ 3 ประการ 1) การพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น 2) การรื้อฟื้นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน และ 3) การขยายผลของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน (Rugwongwan, 2013)

ปัจจุบันบทบาทของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีการทำงานร่วมกันของวัดและชุมชนนั้น ไม่ได้เป็นเพียงแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้เฉพาะคนในชุมชนเท่านั้น จากการสำรวจพบว่าในจังหวัดลำปางมีแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นศูนย์กลางของศิลปะทางพระพุทธศาสนาของภาคเหนือ ซึ่งพิพิธภัณฑ์ในล้านามีจำนวนมาก จากฐานข้อมูลในประเทศไทย มีจำนวน 316 แห่ง (Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organization), 2022) ซึ่งการพัฒนาระบบพิพิธภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ส่งเสริมการท่องเที่ยว (Thongkamnush, Buddhahumbhitak, and Apichayakul, 2021) ช่วยพัฒนาชุมชนด้าน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่ดำเนินการร่วมกันโดยชุมชนที่ใช้หลักการประสานร่วมมือกันแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งบ้าน วัด และโรงเรียน

การจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนควรที่จะต้องมีการเก็บรักษาดูแลโบราณวัตถุของแต่ละชุมชนที่สั่งสมจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยทำบัญชีรายชื่อโบราณวัตถุ ใสรหัส บันทึกภาพ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน ป้องกันการสูญหาย พัฒนาให้พิพิธภัณฑวัดในชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการและต่อยอดเกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนแบบพึ่งตนเองได้ (Nadprasert, Boriboon, and Sungsi, 2017) ที่ควรเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับภาครัฐและภาคเอกชนเชิงบูรณาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในล้านนา เพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑวัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา และเพื่อสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา แล้วเกิดการพัฒนาต่อยอดขยายผลในด้านการจัดการพิพิธภัณฑที่ดี นำไปสู่การสร้างเครือข่ายพิพิธภัณฑวัดและชุมชนที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในล้านนา
2. เพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑวัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา
3. เพื่อสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบไปด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) และดำเนินการวิจัยในรูปของแผนงานวิจัยที่ประกอบด้วย โครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ ได้แก่ 1) ศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในล้านนา 2) การพัฒนาพิพิธภัณฑวัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา 3) การสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ประชากร คือ วัดและชุมชนในลำานนา กลุ่มตัวอย่าง คือ พิพิธภัณฑวัดและชุมชนในลำานนาจำนวน 3 แห่ง ซึ่งคัดเลือกตามวัตถุประสงค์การวิจัยให้เป็นพื้นที่การวิจัย ดังนี้

1. วัดน้ำจ๋า ตำบลร้องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. วัดบ้านต๋อม ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
3. วัดบ้านก้อง ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในลำานนา ผลการวิจัยพบว่า

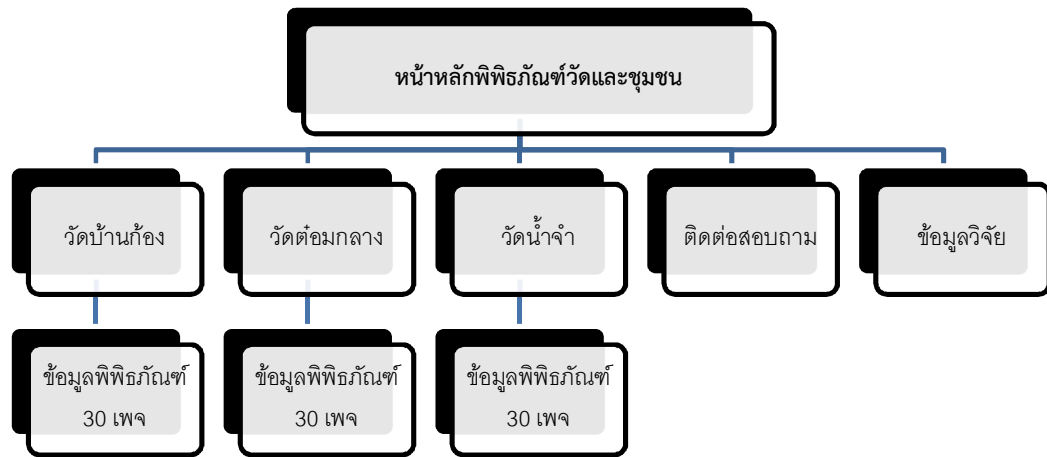
ผลของการศึกษาโบราณวัตถุ สิ่งของ เครื่องสักการบูชา เครื่องใช้ทั้งของพระสงฆ์ที่เป็นศรัทธาของประชาชนในชุมชน เครื่องใช้ประจำท้องถิ่น หลักฐานในการตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ในตัวเองของแต่ละชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะในแต่ละพื้นที่ของวัดที่เป็นพื้นที่การวิจัย ได้แก่ วัดน้ำจ๋า ตำบลร้องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ วัดบ้านต๋อม ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และวัดบ้านก้อง ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่าทั้ง 3 วัดในชุมชนมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการเรื่องราวของพิพิธภัณฑในแต่ละแห่งแก่ชุมชนด้วยวิธีการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

รูปภาพที่ 2 การบันทึกข้อมูลโบราณวัตถุ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา ผลการวิจัยพบว่า

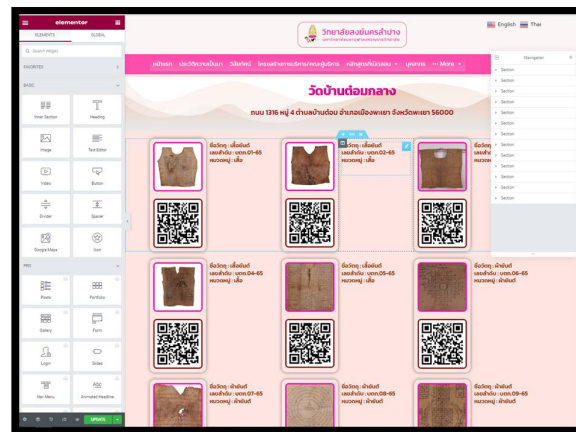
การพัฒนาพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา เป็นการสร้างระบบและกลไกในการจัดระบบทะเบียนโบราณวัตถุของพิพิธภัณฑ์วัดในชุมชนนั้น คณะผู้วิจัยได้จัดระบบในลักษณะรูปแบบและการขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้สรรค์สร้างขึ้นมา เปรียบเสมือนสิ่งที่มีค่ามากไปด้วยคุณค่า มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน เกิดจากการพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชนในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ได้สร้างรูปแบบการบันทึกข้อมูล และการขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ มีการใส่รายละเอียด ได้แก่ ปีที่สร้างผลงาน เช่น พระพุทธรูปนั้นเกิดขึ้นในสมัยใด วัสดุที่ใช้ในการทำชิ้นงาน เช่น ฝานำมาทำฝ้ายันต์ ตัวอักษร ขนาดของโบราณวัตถุ เช่น พระพุทธรูปนั้นมีรูปทรงอย่างไร มีขนาดเท่าไร รูปทรงของโบราณวัตถุ เช่น เป็นพระพุทธรูปปางอะไร ประวัติของผู้สร้างขึ้นงาน เป็นต้น

รูปภาพที่ 3 แผนผังการนำเสนอข้อมูลพิพิธภัณฑ์

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา ผลการวิจัยพบว่า

การสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา คณะผู้วิจัยได้สร้างแอปพลิเคชันพิพิธภัณฑ์ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้นำเสนอเรื่องราวประวัติความเป็นมาของวัด ประวัติการสร้างพิพิธภัณฑ์ รวมทั้งภาพถ่าย 3 มิติของโบราณวัตถุ พร้อมด้วยข้อมูลเกี่ยวกับโบราณวัตถุทั้งหมด 90 ชิ้น โดยเลือกพระพุทธรูป สิ่งของเครื่องใช้ หรือโบราณวัตถุ จำนวนวัดละ 30 ชิ้น พร้อมรายละเอียดข้อมูลที่สามารถติดต่อสอบถามของพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนจากวัดทั้ง 3 แห่งในล้านนา ได้แก่ วัดน้ำจำ ตำบลร่องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ วัดบ้านต๋อม ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และ วัดบ้านก้อ ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปภาพที่ 4 ระบบจัดการเนื้อหา

คณะผู้วิจัยได้สร้างต้นแบบพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในล้านนา และฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ ดังนี้ 1) โฮมเพจเป็นเว็บเพจหลักของเว็บไซต์ ซึ่งภายในเว็บเพจจะประกอบไปด้วยชื่อเว็บไซต์ แถบเมนู รูปภาพที่สื่อถึงพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชน และหัวข้อหลักที่ประกอบด้วย หน้าหลัก 3 พิพิธภัณฑ์ในล้านนา ได้แก่ วัดน้ำจ้ำ ตำบลร้องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ วัดบ้านต๋อม ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และวัดบ้านก้อง ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ติดต่อสอบถาม และแผนที่ที่เกี่ยวข้อง แพนผังเว็บไซต์ 2) ฐานข้อมูลประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชน 3 แห่งในล้านนา ได้แก่ วัดน้ำจ้ำ วัดบ้านต๋อม และวัดบ้านก้อง และข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยทุกโครงการ ระบบจะเชื่อมโยงไปยังหน้าเว็บเพจรายละเอียดของโบราณวัตถุแต่ละรายการ ซึ่งในแต่ละเว็บเพจของพิพิธภัณฑ์จะประกอบไปด้วยไปด้วยไอคอน จำนวน 30 ไอคอน และแบ่งประเภทไว้อย่างชัดเจน เช่น ประเภทพระไม้ ประเภทเครื่องโบราณวัตถุ และประเภทรูปภาพ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย เมื่อเลือกหัวข้อนี้ ระบบจะเชื่อมโยงไปยังหน้าเว็บเพจที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาการทำวิจัยทุกโครงการ เพื่อแบ่งปันบทเรียนที่ง่ายต่อการเข้าถึงและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เปิดให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในล้านนา ทำให้ได้เครือข่ายต้นแบบพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชน ที่เป็นการสร้างและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นการศึกษาที่เกื้อหนุนให้บุคคลในชุมชน ผู้สูงอายุ บ้าน วัด โรงเรียน และผู้สนใจนอกชุมชนสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ ผ่านทั้งเว็บไซต์ และแอปพลิเคชันที่เปิดให้ดาวน์โหลดไปติดตั้งได้ด้วยตนเอง

รูปภาพที่ 5 เว็บไซต์ของพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า องค์ความรู้ในการจัดการพิพิธภัณฑวัดและชุมชนอันเป็นสถานที่จัดแสดงโบราณวัตถุที่เป็นคุณค่าของชุมชนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจ เป็น การรวบรวมสิ่งของ เครื่องรางของขลังที่สร้างพลังทางจิตใจ เครื่องใช้ของบุคคลที่ชุมชนศรัทธา พิพิธภัณฑจะ สร้างองค์ความรู้ของแต่ละชุมชนด้วยการรวบรวมข้อมูลหลักฐานที่นำมาแสดง ประกอบด้วย หลักฐาน ทางโบราณวัตถุ วัฒนธรรม เรื่องเล่า และความเป็นอยู่ ซึ่งได้จากวัตถุสิ่งของและคำบอกเล่าของผู้สูงอายุใน ท้องถิ่น เป็นที่มาของประวัติศาสตร์ทางสังคม สอดคล้องกับงานของ Nukong, Duangchan, Thongchuay, and Nualcharoen (2016) ที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการพิพิธภัณฑที่ร่วมกันกำหนดนโยบายและ แผนงานระหว่างภาครัฐ เอกชน ประชาชน ชุมชน ทั้งมีการวางแผนงานในการประชาสัมพันธ์และการตลาด ผ่านสื่อทั้งในประเทศ และต่างประเทศ แล้วยังให้ความสำคัญแก่นักท่องเที่ยวด้านสถานที่พัก ความสะอาด ความสะอาด โดยเฉพาะความปลอดภัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การพัฒนาพิพิธภัณฑวัดและชุมชนด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในลำานนา การพัฒนาและการจัดการของพิพิธภัณฑควรมีระบบและกลไก โบราณวัตถุ ต้องมีข้อมูลในรายละเอียด และหมวดหมู่ตามระบบทะเบียนโบราณวัตถุของพิพิธภัณฑวัดและชุมชน พัฒนาให้ สามารถค้นคว้าข้อมูล และนำเสนอภาพได้เสมือนเข้าชมพิพิธภัณฑ แล้วยังต้องคำนึงถึงการธำรงรักษา โบราณวัตถุของชุมชน ควรจัดหมวดหมู่ตามประเภทเพื่อให้สืบค้นได้ง่าย เช่น หมวดพระพุทธรูป หมวดของใช้ หมวดเสื้อผ้า เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีข้อมูลเลขรหัสโบราณวัตถุ สถานที่ตั้งของวัด ประวัติความเป็นมาของวัด สิ่งสำคัญที่อยู่ในวัด อาทิ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติการสร้างพิพิธภัณฑ กำหนดผู้ดูแลรับผิดชอบ และ บำรุงรักษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานของ Saenpich, Sirikulpipat, and Nadprasert (2020) ที่พัฒนา แอปพลิเคชันและเว็บไซต์พิพิธภัณฑเสมือนปฏิสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสภาพแวดล้อมเสมือนในมุมมอง 360 องศาและการสแกนภาพสามมิติ และนำเสนอสื่อแบบมัลติมีเดียเพื่ออธิบายโบราณและตำแหน่งต่าง ๆ ของ พิพิธภัณฑ ตอบสนองกับความต้องการในการรับรู้ข้อมูลของผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบ อิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนในลำานนาทั้ง 3 แห่งนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสำหรับผู้สนใจ และเพื่อ เป็นการรักษารูขุมข้อมูลเอาไว้ได้ในระยะยาว แบ่งงานได้ 3 ระยะ ได้แก่ การขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุและนำ ข้อมูลเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำคิวอาร์โค้ดตามตำแหน่งที่อยู่เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึง ข้อมูลได้โดยง่าย และพัฒนาระบบเครือข่ายพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยการจัดทำ เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันของพิพิธภัณฑวัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับงานของ Praphutdee (2019) ได้ศึกษาการนำเสนอเทคโนโลยีเสมือนจริงในพิพิธภัณฑศิลปะ ที่วิเคราะห์โครงสร้างการ นำเสนอเสมือนจริงไว้ 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง รูปแบบ สภาพแวดล้อม เนื้อหา และวัตถุจัดแสดง ซึ่งทำให้ผู้ เยี่ยมชมสามารถเข้าถึงพิพิธภัณฑศิลปะได้โดยไม่ต้องใช้เวลาในการเดินทางไปถึงที่หมาย

สรุป

จากการวิจัยสรุปได้ว่า การศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ สามารถพัฒนา และสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑ์ได้จำนวน 3 พิพิธภัณฑ์ชุมชนในลำานนา คือ พิพิธภัณฑ์วัดน้ำจ้ำ พิพิธภัณฑ์วัดต่อมกลาง และพิพิธภัณฑ์วัดบ้านก้อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

องค์ความรู้จากกระบวนการจัดการพิพิธภัณฑ์วัดและชุมชน และต้นแบบพิพิธภัณฑ์ควรถูกเสนอเป็นนโยบาย เพื่อการขับเคลื่อนร่วมกันกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เพื่อให้เกิดการต่อยอดขยายผล และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในลำานนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ เช่น การทำการตลาด การพัฒนาสินค้าในชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างรอบด้านให้เกิดกลไกขับเคลื่อนชุมชนให้มีความยั่งยืนในการอนุรักษ์โบราณวัตถุต่อไป

References

- Nadprasert, P., Boriboon, G., & Sungsi, S. (2017). Management of local museums to promote lifelong learning. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 861-878.
- Nukong, A., Duangchan, P., Thongchuay, C., & Nualcharoen, M. (2016). Creative Museums Management for Cultural Tourism in Phuket Province. *Journal of Humanities and Social Sciences, Thaksin University*, 10(2), 179-197.
- Pavakanun, U., Kitisophon, P., Hamontri, W., & KappKo, D. (2019). Role of “Temple” in Promoting the elderly independent and valuable life to family and society. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(2), 1223-1238.
- Praphutdee, P. (2019). Virtual Art Museum. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(3), 1104-1118.
- Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organization). (2022). *Thai Museums Database*. Retrieved 6/20/2022, from <https://db.sac.or.th/museum/>.
- Rugwongwan, Y. (2013). Local Museums and Cultural Heritage Preservation of the Local Community. *Damrong Journal*, 10(1). 1-24.

- Saenpich, S., Sirikulpipat, P., & Nadprasert, P. (2020). Development Interactive Virtual Museum Application with 360-Degree and 3D scans Virtual Reality Technology: Case study 10 Museums of Thailand. *Journal of Information Science*, 38(1), 42-57.
- Thongkamnush, T., Buddhabhumhitak, K., & Apichayakul, O. (2021). Promoting of museum tourism in Thailand with the concept of destination museum. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University*, 15(1), 38-52.